

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

*«Зв'язок життєвого успіху з соціально-
психологічними властивостями молоді»*

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи ПС-22-2вм
спеціальності 053 «Психологія»
Тамаріна І.С.
Керівник: Гаркуша І.В.
PhD з соц. ком., доц.

Дніпро
2024 р.

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи здобувача
Тамаріної Ірини Сергіївни
на тему: «Зв'язок життєвого успіху з соціально-психологічними
властивостями молоді»

Кваліфікаційна робота здобувача 2-го курсу, спеціальності 053 «Психологія» (у форматі магістр) (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи) присвячена проблемі зв'язку життєвого успіху з соціально-психологічними властивостями молоді.

У кваліфікаційній роботі теоретично узагальнено та емпірично верифіковано зв'язок життєвого успіху з соціально-психологічними властивостями молоді.

У теоретичному розділі з'ясовано, що у психології під успіхом розуміють ступінь досягання суб'єктом кінцевого результату відповідно до запланованих ним цілей діяльності, де критеріями оцінки досягнення стають засвоєні вимоги до діяльності, очікування і схвалення соціального оточення, що задіяне в цей процес діяльності, а також власна оцінка суб'єктом своїх результатів, що виражається у почутті задоволення.

Виокремлено центральне ядро і периферію. Центральне ядро складають орієнтири життєвого успіху, що відображають аксіологічний компонент уявлень. Периферія уявлень, що становить інструментальний компонент, несе функцію реалізації життєвих цілей різними шляхами, що можуть бути схваленими або викликати осуд з боку оточення. Цей аспект відображає засоби і способи реалізації досягання життєвого успіху.

Показано, що вироблення уявлень про життєвий успіх відбувається на трьох рівнях: соціокультурному, соціально-психологічному та індивідуальному.

Виявлено, що в досягнні життєвого успіху більша частина опитаної молоді покладається радше на себе, ніж на соціальні зв'язки та удачу, займає виважену позицію та відкидає ризик. Водночас молодь демонструє впевненість у тому, що досягне успіхів, визнає наявність успіхів у житті, задоволена тими результатами, яких досягла. Загальноприйняті норми й правила однаковою мірою заважають і допомагають у досягненні життєвого успіху.

З'ясовано, що від того, яких життєвих орієнтирів дотримується молодь, залежить, яку роль вона відводить удачі, ризику, виваженим рішенням, соціальним зв'язкам, загальноприйнятим нормам і правилам у досягненні життєвого успіху.

Констатовано роль навчальних та економічних умов у формуванні уявлень молоді про життєвий успіх, що полягає в їхньому впливі на впевненість і визнання результатів діяльності як успіху. На відчуття впевненості впливає рівень доходу сім'ї: молодь з більш забезпечених сімей значно впевненіше в тому, що зможе досягти життєвого успіху в майбутньому.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у вивченні чинників вироблення стратегій досягання життєвого успіху молоддю, що мала досвід невдач у минулому і зазнає труднощів в особистісному та професійному самовизначенні, у

розробці програм активної допомоги та надані рекомендацій молоді, яка переживає труднощі в плануванні власного майбутнього.

Отримані результати будуть корисними для психологів, соціологів, соціальних працівників і працівників тих професій, які безпосередньо працюють із молоддю. Знання про структурно-змістові компоненти уявлень про життєвий успіх і соціально-психологічні особливості їхнього вироблення дадуть змогу розробити комплекс рекомендацій щодо впровадження соціальних програм активної допомоги молоді, яка переживає труднощі в плануванні власного майбутнього.

Перелік ключових слів: соціальні уявлення, життєвий успіх, уявлення про життєвий успіх, молодь, самоствалення, смисложиттєві орієнтації, цінності.

SUMMARY

The Connection of Life Success with Social and Psychological Properties of Youth

Master's Degree Project of the 2-th year student, speciality «Psychology» (Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine, Department of Innovative Technologies in Pedagogy, Psychology and Social Work) is devoted to the problem of the connection of life success with the social and psychological properties of youth.

The qualification work theoretically summarized and empirically verified the connection of life success with the socio-psychological properties of young people.

In the theoretical section, it is clarified that in psychology, success is understood as the degree to which the subject achieves the final result in accordance with the planned goals of the activity, where the criteria for evaluating the achievement are the learned requirements for the activity, expectations and approval of the social environment involved in this activity process, as well as the subject's own assessment of his results, which is expressed in a sense of satisfaction.

The central core and periphery are distinguished. The central core consists of guidelines for life success, which reflect the axiological component of ideas. The periphery of ideas, which is an instrumental component, carries the function of realizing life goals in various ways, which can be approved or cause condemnation from the environment. This aspect reflects the means and methods of achieving success in life.

It is shown that the development of ideas about life success takes place on three levels: socio-cultural, socio-psychological and individual.

It was found that in achieving success in life, most of the surveyed youth rely on themselves rather than on social connections and luck, take a balanced position and reject risk. At the same time, young people demonstrate confidence that they will achieve success, recognize the presence of success in life, and are satisfied with the results they have achieved. Commonly accepted norms and rules equally hinder and help in achieving success in life.

It has been found out that the life guidelines young people follow depends on the role they assign to luck, risk, balanced decisions, social connections, generally accepted norms and rules in achieving life success.

The role of educational and economic conditions in the formation of young people's ideas about life success has been established, which consists in their influence on confidence and recognition of activity results as success. The sense of confidence is influenced by the level of family income: young people from better-off families are significantly more confident that they will be able to achieve success in life in the future.

We see the prospects for further research in the study of the factors of development of strategies for achieving life success by young people who have experienced failures in the past and are experiencing difficulties in personal and professional self-determination, in the development of programs of active assistance and given recommendations to young people who are experiencing difficulties in planning their own future.

The obtained results will be useful for psychologists, sociologists, social workers and workers of those professions that work directly with young people. Knowledge of the structural and content components of ideas about life success and the socio-psychological

features of their development will make it possible to develop a set of recommendations for the implementation of social programs of active assistance to young people who are experiencing difficulties in planning their own future.

Key words: social representations, life success, representations about life success, young people, self-attitude, meaningful life orientations, values.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ	
ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБЛЕННЯ МОЛОДЦЮ УЯВЛЕННЯ ПРО	
ЖИТТЄВИЙ УСПІХ	7
1.1. Життєвий успіх як об'єкт наукового дослідження	7
1.2. Психологічний аналіз уявлень про життєвий успіх.....	15
1.3. Соціально-психологічні умови розвитку уявлень молоді про	
життєвий успіх.....	26
Висновки до першого розділу	36
РОЗДІЛ 2 ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ ЖИТТЄВОГО	
УСПІХУ З СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ	
МОЛОДІ	38
2.1. Процедура та методи емпіричного дослідження	38
2.2. Обґрунтування методів емпіричного дослідження зв'язку	
життєвого успіху з соціально-психологічними властивостями молоді	40
2.3. Структурно-змістові характеристики уявлень молоді про	
життєвий успіх за результатами семантичного диференціала.....	53
Висновки до другого розділу	65
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	70
ДОДАТКИ	80